

# Rizici po zdravlje laboratorijskih radnika

Biljana Marjanović

Dom zdravlja Požarevac

## Apstrakt

**Uvod:** Laboratorija je posebno organizovana radna celina u kojoj se uzorkuje ili se u nju dostavlja bolesnički materijal i u kojoj se izvode različita ispitivanja posebnom opremom i uređajima po akreditovanim i standardizovanim metodama rada. Medicinske laboratorije uzorkuju i prihvataju različite vrste bolesničkog materijala. To su: krv, urin, feces, sputum, brisevi, likvor, delovi tkiva. Medicinske laboratorije mogu biti: biohemijska, hematološka, citološka, histološka, patološka, mikrobiološka. Iako je većina laboratorija opremljena savremenom opremom za zaštitu i rad, ipak postoji rizik po zdravlje osoblja koje u njima radi.

**Cilj:** Ukazati na to sa kojim i kakvim rizicima se medicinski laboratorijski radnici sreću prilikom svakodnevnog rada.

**Metodologija:** Bezbednost, a naročito biološka bezbednost, izuzetno je važan faktor u radu ma koje medicinske laboratorije. U tom cilju je i SZO radila nabezbednosti još od 1983. godine. U vezi sa tim izvršena je klasifikacija infektivnih mikroorganizama na rizične grupe. Takođe, laboratorijski objekti su klasifikovani u određene nivoe biološke bezbednosti. Aparati, kao i pojedine ručne metode kod izvršenja pripreme materijala za analizu ili same analize istog, takođe predstavljaju određeni nivo rizika po izvršioca tj. la-

boratorijskog radnika. Jedno od važnih mesta u riziku po zaposlene zauzima i zahtev radnog mesta, vezan za brzinu u procesu rada, buku koju prave analizatori, tu su i aerosoli koje oslobađaju laboratorijske centrifuge, kao i pojedine laboratorijske boje i reagensi. Pored fizičkih rizika ne treba zaobići ni psihološke rizike koji utiču na mentalno zdravlje laboratorijskih radnika, a to su pritisci vezani za broj pacijenata ili analiza, zahtevi da se u što kraćem roku obavi analiza, smanjen broj radnika i povećan broj pacijenata.

**Rezultati:** Rezultati praćenja i ispitivanja rizika po zdravlje radnika zaposlenih u medicinskim laboratorijama jesu klasifikacija rizika sa kojima se suočavaju zdravstveni radnici. To su: biološki rizici – agensi koji se prenose vazduhom (TBC), agensi koji se prenose krvlju, fizički – buka laboratorijskih aparata, hemijski – reagensi i druge laboratorijske hemikalije, dezinficijensi, psihosocijalni i organizatorski – psihički, stres.

**Zaključak:** Sve zdravstvene radnike karakteriše posvećenost poslu i profesionalnost, bez obzira na navedene rizike po fizičko i mentalno zdravlje. Veoma je važno baviti se ovim pitanjem i više obratiti pažnju na profesionalna oboljenja koja su posledica ovih rizika. Zdravi zdravstveni radnici su čuvari zdravlja nacije.